

Tarih: 06.01.2012

Sayı: 2012/1912

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Ülkemizde, tütün tarımı ve tütün üreticilerinin sorunlarının araştırılarak tütün üretimin artırılması ve üreticilerin mağduriyetinin önlenmesi amacıyla Anayasanın 98 ve İçtüzüğü'nün 104. ve 105. maddeleri gereğince Meclis Araştırılması açılmasını arz ve teklif ederiz. 03. 01. 2012

2
Okuyunca
İsmi
M. K.
Mehmet ERDOĞAN
"Muğla M. V."
ÖZCAN YÖNİÇERİ
ANKARA M. V.

Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

E. Akın
Erkan AKÇAY
Manisa Milletvekili

D. Ali TORLAK
İSTANBUL M. V.

Murat Başerçi
İST M. V.
M. V.

Atilla Kaya
İST. M. V.

Ekrem
Sadik Durmaz
Yozgat M. Vekili

Prof. Dr. İsmet Eren
Ankara M. V.

Resat Değir
6. let M. V.

Mehmet GÜNAL
Antalya M. V.

Koray Süper
Trabzon M. V.

Kemalettin Yılmaz
Adana M. V.

Emin ÇINAR
Kastamonu M. V.

Mirvur Kılıç
"Sakarya M. V."

21
Alihan İslak
Kütahya M. V.

seyfettin yılmaz
Adana M. V.

MUSUT DEĞİRLİ
Kahramanmaraş M. V.

Prof. Dr. Zuhor TOPCU
22
Zuhor
Ankara M. V.

Muhammed VAKU
2
Adana M. V.

GEREKÇE:

Tütün, ülkemizde istihdam, ihracat ve vergi gelirleri açısından çok önemli bir yere sahiptir. Ülkemizde tütün tarımı ile uğraşan 65.000 üretici aileye ek olarak, tütün ve tütün mamulleri sektöründe 25.000 kişi çalışmaktadır.

Dünyada 128 ülkede değişik kalite ve özellikte tütün üretilmektedir. Toplam tütün üretiminin % 75'i Çin, ABD, Hindistan, Brezilya, Malavi, Endonezya ve Türkiye'de yapılmaktadır. Türkiye'de üretilen tütünlerin % 95'i şark tipi ve yarı şark tipi tütünlerdir. Dünyada, şark tipi tütün üreten ülkeler arasında gerek kalite bakımından ve gerek üretim ve ihracat miktarları bakımından Türkiye ilk sıradaki yerini daima korumuştur.

TEKEL'in özelleştirilmesi, tütünün destekleme kapsamından çıkarılması, tütün fiyatları artışının girdi fiyatlarındaki artışın çok gerisinde kalması, kota uygulaması, göz yumulan sigara kaçakçılığı ve tütün fiyatlarında alıcıların belirleyici olması nedeniyle ülkemizde tütün üretiminde çok büyük düşüşler yaşanırken tütün ithalatı her geçen yıl artmıştır. 2003 yılında 405.882 tütün üreticisi 183.719 hektar alanda 159.521 ton tütün üretirken 2010 yılında 65.339 tütün üreticisi 81.000 hektar alanda 64.000 ton tütün üretmiştir. 2003 yılında 112.430 ton tütün ihraç edilirken 54.600 ton ithalat yapılmıştır. 2010 yılındaysa 80.311 ton tütün ihraç edilirken, 67.389 ton ithalat yapılarak 367 milyon dolar ödenmiştir.

Dünyada her geçen yıl blend sigara talebi artmaktadır. Blend sigara üretiminde kullanılan Virginia ve Burley tütün üretimi ülkemizde giderek artsa da yetersizdir. Bu nedenle ülkemizdeki sigara fabrikalarında kullanılan Virginia ve Burley tütünlerinin yaklaşık % 90'ı ithal edilmektedir.

4733 sayılı kanun çerçevesinde Türkiye'de üretilen tütünler, yazılı sözleşme esaslı veya açık artırma yöntemiyle pazarlanmaktadır. Ancak kanun yürürlüğe girdikten sonra sözleşme fazlası ürünlerin satışı için açık artırma merkezleri bir türlü oluşturulamamıştır. Tütün Üretimi, İşlenmesi, İç Ve Dış Ticareti İle İlgili Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin 14'üncü maddesindeki kuruluşlar tütün satış merkezlerini yasal, mali, fiziki, kalifiyeli personel vb nedenlerden dolayı oluşturamamaktadır. Açık artırmada alıcısı çıkmayan tütünleri belli bir bedelle alacak müdahil bir kurum/kuruluş olmadığı için sözleşme fazlası ürünler, kataloga dayalı açık artırmalı satış yöntemiyle sözleşme fiyatlarının çok altında satılmaktadır.

Sözleşmeli üretim esasına göre üretilen tütünlerin fiyatları, tütün mamulleri üreticileri ve/veya temsilcileri arasında varılan anlaşmaya göre belirleneceği kanunda belirtilmesine rağmen, sözleşme fiyatları genelde sözleşmeyi yapan firmalar tarafından belirlenmektedir. Bu nedenle 4733 sayılı kanun yeniden revize edilerek tütün çiftçisi aleyhine olan kısımlar düzeltilmeli, tütün için ayrı bir destekleme politikası belirlenmeli, sözleşmeli üretim politikaları tütün çiftçisinin hakkını koruyacak şekilde düzenlenmelidir.

Tütün üretimindeki alternatif ürün projesinden üreticilerin büyük çoğunluğu haberdar olmadığı için desteklerden yararlanamamıştır. Hastalık ve zararlılarla mücadelede tarım ilaçlarının yanlış kullanımı tütünde verim ve kaliteyi olumsuz etkilemektedir. Tütünün, havza uygulaması kapsamı dışında tutulmuş olması çok önemli bir eksikliktir. Tütün üretimi mutlaka yurt içi tütün üretimiyle sağlanmalıdır. Bu yönde daha önce yapılan sigara harmanlarındaki şark tipi tütüne göre vergi uygulaması yeniden başlanmalıdır.

Dünyada özellikle Amerika ve Kanada'da sigarada katkı maddelerinin yasaklanması gündemdedir. Amerikan blend sigaralarının yerini natürel tütünden elde edilmiş sigaraların alması beklenmektedir. Bu nedenle Türkiye iyi bir tütün politikası ile dünyanın en önemli tütün ve sigara üreticisi olabilir. Ancak hükümet tütün üretimini destekleyerek bu konjonktürden yararlanmak yerine Tütün Fonu kesintisinde indirim yaparak ithalatı desteklemektedir. Diğer ülkelerde tütün üreticileri desteklenirken Türk tütüncülüğünü desteklemek bir yana onu koruyan yegâne unsur olan tütün fonunun kaldırılması tütün üreticiliğinin sonu olacaktır.